Ч. 236 (13.781). Львів, середа 5. вересня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вугіль і дерево на зиму найкорисніше купити в Народній Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. — Для членів корисні умовини сплати. 246 2—

Нещастя ніхто не може передбачити, але кожний старається йому запобігти — і тому обезпечує збіжжя й пашу від огню в Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“, у Львові, вул. Руська ч. 20,

ФУТРА жіночі і чоловічі готові і до міри по найнищих фабричних цінах — поручає Фабрика футер „ХРОМ“. Львів, Руська ч. 20. Телефон 71-83. Городецька ч. 97. „ 53-29.

Заборона посилок Комітету „Брати в біді“.

Чому уряд СССР не допускає харчевих і грошевих посилок до своїх німців.

З Берліна повідомляють:

Совітський уряд подав до відома, що не допускатиме більше до себе посилок Комітету „Брати в біді“. Мотив тої заборони такий, що мовляв, організація „Брати в біді“ протибольшевицька, хоч загально відомо, що ця німецька допомогова організація має мету чисто харитативну, а саме помагати голодуючому німецькому населенню на території СССР. Всі заходи переконати про цей характер організації совітський уряд не довели до нічого. Таким чином допмогова акція згаданого Комітету буде мабуть припинена, на всякий випадок він не перебирає більше гарантії за доставу харитативних товарових і грошевих посилок до СССР.

Ця найновіша заборона є очевидно нічим іншим, як дальшим ланцюхом у звені большевицьких заходів закрити факт, що ще й нині тисячні маси в СССР голодують і терплять найбільшу нужду. Одначе правда про положення в СССР не дасться нічим закрити, тимбільше в Німеччині, де люди мають дійсно вірні, несфальшовані інформації про все, що діється на території СССР.

Зїзд українських письменників-червоноармійців

(УП) Командування Української Військової Округи зорганізувало недавно зїзд українських письменників червоноармійців, на якому явилось 70 людей, переважно військових журналістів та пропаґандистів. Редактор Щербина виголосив відчит про військову літературу, яка виховувалаб вояків на добрих оборонців „пролетарської вітчини“. Деякі письменники активної служби заповіли на найближчий час опублікування спеціяльних творів і поем про червону армію, її командний склад. У зїзді взяли участь також москалі. Зїзд виказав потребу посиленої пропаґанди в армії з огляду на небезпеку недалекої війни. Недвозначно вказувалось також на те, що тепер треба вояків виховувати більше в дусі патріотизму до „атечества“. Рівночасно відзивалися голоси за тим, щоб військову пресу повернути більше в бік фахової військової підготівки і залишити на задньому пляні так зване „політпросвішеніе“, себто комунізм. Сконстатовано теж при цьому, що червоно-армейська література й досьогодні не має творів, які моглиб захоплювати вояків червоної армії. Все, що було путнього в тій области, відкинено через те, що зовнішньою формою ті твори відповідали ніби приписаним вимогам, але духом були націоналістичними. З того видно, що нелегко письменникам написати щось путнього в московському дусі та українській мові. Зїзд доручив кожному письменникові зокрема повести посилену роботу серед новопризивників

Мін. Фей у змові з націонал-соціялістами.

ПРАГА, 3. 9. ПАТ. „Праґер Монтаґблятт“ помістив інтерв'ю з колишнім віцеканцлером Австрії інж. Вінклером, який перебуває у свого приятеля в Чехословаччині. Вінклер запевняє, що не втік з Австрії з приводу подій з 25. липня ц. р., але день раніше виїхав леґально з Австрії до Чехословаччини, де мав вести переговори з визначними політиками. Вінклер каже, що державний переворот 25. липня ц. р. не був заздалегідь зорґанізований проводом партії. Його виконала самочинно одна ґрупа націонал-соціялістів, яка не пождала на хід подій. Далі Вінклер обвинувачує мін. Фея, який в останніх днях перед державним переворотом навязав тісні взаємини з націонал-соціялістами. По зміні австрійського кабінету в дні 11. липня ц. р. мін. Фей був не тільки оґірчений, але теж рішений перевести державний переворот з противниками канцлера Дольфуса, себто з націонал-соціялістами. В останніх днях перед переворотом мін. Фей за посередництвом визначних провідників Гаймвери переговорював з націонал-соціялістами. Ці розмови Фея штовхнули націонал-соціялістів виступити проти Дольфуса. Вінклер підкреслив, що на його думку в Австрії не буде спокою серед теперішніх умовин. Зазначив, що привернення монархії Габсбурґів дуже можливе, бо більша частина населення вважає поворот монархії меншим лихом від націонал-соціялізму. Крім того більшість членів австрійського уряду є монархістами

Італія за вступленням СССР до Ліґи Націй.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. Кореспондент Аваса повідомляє з Риму, що Італія піддержить СССР у Лізі Націй та голосуватиме за признанням большевикам постійного місця в Раді Ліґи Націй. Італія признала большевиків ще в 1923 р. і від того часу фашистівський уряд постійно заохочував СССР до участи в нарадах у Лізі Націй. Таким чином Італія закине мабуть свій проект преформувати Ліґу Націй, який ще був дотепер основою закордонної політики Італії.

Комінтерн поширює комуністичну пропаґанду.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. „Матен“ пише, що між ком. Літвіновим і провідником комінтерну Мануїльським істнує ворожнеча з приводу закордонної політики СССР. Мануїльський виступає проти зближення з буржуазними державами західної Европи. Тому Комінтерн веде наґінку проти урядів тих держав, з якими тепер співпрацює большевицький уряд.

Претенсіональне безглуздя.

Ще один „знавець“ української справи.

(Кореспонденція з Праги.)

Ми вже звертали увагу наших читачів на те, що европейська преса останніми часами багато розписується про українську справу. Деякі з цих голосів ми реферували на сторінках нашого часопису, а також ми вказували і на ті спонуки, які заставляють европейську пресу писати тепер про українську справу більше, ніж це бувало досі. Між голосами европейської преси про українську справу можна найти ріжні — і більше та менше цікаві, і більше та менше річеві, і з більшою та меншою поінформованістю. Але не бракує між ними й таких, що розраховують лише на сензацію чи ревеляційність, а своєю непоінформованістю доходять просто до безглуздя, дарма, що їх автори виступають з претенсіями знавців української справи і українських відносин. Як виглядають такі голоси, ми покажемо це нашим читачам на одному дуже маркантному прикладі, а саме на статті, що її приніс журнал німецьких емігрантів в Празі „Ді Варгайт“ з 11. серпня ц. р. ч. 32. Стаття називається „Українська політика Німеччини і „господар“ Скоропадський“, а її автором є якийсь пан Артур Зегоф. Щоб не пропустити ні словечка з цієї журналістичної саламахи, наведемо цю статтю в цілости.

Ось вона:

„Аж до підписання польсько-совітського договору було дві „білоукраїнські“ організації, що себе взаїмно поборювали. Одна з осідком у Варшаві, що стояла в добрих відносинах з кругами близькими до Пілсудського і з ним самим та друга в Берліні, що мала тісні звязки з кругами німецької реакції і нац. соціялістів. На чолі варшавської групи стояв Петлюра, а на чолі берлінської Скоропадський. Після підписання польсько-совітського договору польський уряд був примушений зірвати ці приязні відносини, а тоді ці українські контрреволюціонери звернулися до своїх берлінських суперників і до нацсоціялістів. Німецька реакція приняла приязно і цю групу, як колись групу Скоропадського, але під умовою, що вона не хоче мати до діла з поодинокими українськими політичними групами, але в дійсности з цілим українським народом. І так для варшавської групи, покинут[illegible] поляками не бу-

ло іншого виходу, як піддатися під команду Розенберга. Дійшло до загального обєднання на конґресі в Празі. Тут обєдналися група Скоропадського, яка вже до того обєдналася була з групою бувшого російського капітана Кола в т. зв. Украінское Національное Обеновальця з петлюрівською організацією „Украдененіе з петлюрівською організацією „Украінская Народная Республіка". Зраджені полякамн петлюрівці зібравши саки-паки здезертирували до ґрупи Скоропадського.

„У міжчасі дійшло до польсько-німецькоґо договору. Між українською еміграцією запанувала велика радість, бо в цьому польськонімецькому порозумінні вона бачила, ба ще й тепер бачить можливість зреалізування своїх протибольшевицьких плянів. Правда, ми не знаємо певно чи в німецько-польському договорі є яка клявзуля щодо української проблеми, але одно знаємо добре, а саме, що Варшава знову прихильно ставиться до української еміграції, а між цим теж і до групи Скоропадського, а Берлін цілком систематично і енерґійно підпирає політичні акції української еміґрації. Альфред Розенберг, не лише шеф „закордонного уряду НСДАП, але теж шеф „Фелькіш. Беобахтер-а" і приятель Гітлера та завзятого ворога большевиків Детердінга, є під цю пору не лиш номінальним, але і дійсним провідником білої української фронди проти Совітів. Його метою є здобуття західних частин СРСР, України, а теж і Кавказу. Для досягнення цієї мети працює з ним уся українська і велика частина російської еміграції, яка нині в самій тільки Европі нараховує міліон людей. Між представниками „самостійної" України (Петлюра, Левіцький, Скоропацький і т. д.) і провідниками козацької еміграції істнує вже чисто військовий договір, а його ціллю є спільними силами відірвати Україну і козацькі землі від СРСР і створити з них самостійні держави. Давніше ці пляни підтримувала Польща, а нині це завдання перебрала на себе Гітлерівська Німеччина. Найліпишм доказом на це є тайний конгрес української еміграції, що недавно відбувся в Берліні. На ньому встановлено спільну акцію білої української еміграції і нацсоціялістів при асистенції райхсвери. Німецький уряд устами Розенберга зобовязався підтримувати представників „самостійної" України і, коли лиш на це прийде слушний час, створить „самостійну" Україну. Але німецький уряд при цьому заявив, що він не хоче мати

Товари блаватні | вовни, шовки, полотна, постіль
Ф. Ожеховський
Найбільший вибір. — Найнижчі ціни.
Львів, Ринок ч. 29.
2/78 174—180 Телефон 25-55.

до діла з поодинокими українськими партіями, але виключно з українським народом, якого представником він визнає „господаря" Скоропадського. Само собою, що без невтральноґо чи може й іншого співділання Польщі цілий цей німецько-український „визвольний сон" мусів би зійти на ніщо".

Тільки німецький „знавець" української справи з „Варгайт-у". Ціла ця безглузда нісенітниця і журналістична саламаха побудована на тій ревеляції, що її недавно приніс паризький часопис „Парі Суар". Він писав, що при кінці червня ц. р. відбувся в Берліні тайний зїзд ріжних українських еміґрантських діячів. Конґрес відбувся при співучасти Розенберґа, який обіцяв, що Німеччина відбудує самостійну Україну, але тільки під протекторатом Німеччини і під гетьманом Скоропадським, як віцекоролем України. Конґрес, а в ньому брали участь і ґерманофіли і польонофіли, а навіть і група Коновальця, присягнув на вірність Скоропадського, бо всі прийшли до того переконання, що лише Німеччина разом із Польщею може створити самостійну Україну.

Яку вартість мають такі ревеляції не треба й говорити, про це говорить ясно сама ігноранція обох журналістів в українських справах. Для нас важним є питання: длячого пишеться такі очевидні нісенітниці? Тенденцію цих ревеляцій збагнути легко. Такі ревеляції потрібні большевикам як свіжі „ причини" для винищування українців! Ми певні, що про них ми ще раз почуємо, а це при якомусь великому большевиками заініційованому процесі проти українських „контреволюціонерів, петлюрівців, націоналістів" і т. д. Почекаймо ще лиш якийсь час, аж остаточно покажеться успіх цьогорічних жнив, коли на Україну насуне нове марево голоду і коли треба буде з одного боку шукати нових виновників невдачі т. зв. хлібозаготівлі, а з другого відвернути увагу широких мас від страшної дійсности життя в большевицькому раю. Берлінський кореспондент „Нового Часу" звернув недавно увагу на якесь таємне „джерело" цих ревеляцій. „Усі нитки цієї поганої провокації — пише він — збігаються доосередньо довкруги одної темної фігури, яка себе звичайно видає за українця й в останніх роках кількома наворотами пробувала на свій дуже підозрілий спосіб „робити" в визвольній політиці. Не видається цей осібняк зовсім чужим одній секретній установі одної — може й двох-трьох — держав. Сензації „Парі Суар" пахнуть роботою на замовлення, власне якоїнебудь секретної політичної установи одної держави... „Парі Суар" був зловмисно інспірований і дістав готовий „матеріял". Наша думка в цій справі така: Якщо кореспондентові „Нового Часу" дійсно пощастило впасти на джерело цих ревеляцій, а головнож, якщо відома йому ця темна фігура, що так „працює" для української справи, то треба булоб її здемаскувати і так зробити кінець її провокаційній діяльности. Не треба думати, що такі ревеляційно-сензаційні статті якогось там „Парі Суар" чи іншої „Варгайт" не мають ніякого значіння для світової опінії про українську справу. Це лиш нам так здається, бо ми знаємо, що в них немає нічого іншого, як лиш брехня чи безглузді нісенітниці. Але світова опінія ще не визнається так докладно в наших справах, щоби могла легко відріжнити брехню від правди, провокацію від реальної дійсности. Вона радо вірить у те, що напише якийсь там собі французький чи німецький часопис, головнож коли це пахне ще сензацією і то особливо при нинішній загально-політичній ситуації... До тогож ще ми не маємо на українській еміграції якогось поважнішого органу видаваного в одній із світових мов, де ми моглиб на такі ревеляції відповідно реаґувати і вислід цього є такий, що не один европейський журналіст, не найшовши ніякого спростування чи вияснення таких сензаційних вісток, бере їх за правдиву монету і приймає їх за базу для будови своїх публіцистичних міркувань, а таким робом безглузда, а ще й до того провокаційна нісенітниця стає часом загально принятою в політичній опінії тезою і приносить нашій справі просто необчислимі шкоди. Щонайменше це вимагає від нас відтак витрати великої дози енергії, заки нам вдасться переконати кого треба і кого переконати дасться про неправдивість чи безглуздість таких ревеляцій. Ми гадаємо, що наш берлінський колеґа мав нагоду вже про це сам переконатися і тому в інтересі нашої справи нам треба з такими явищами безпощадно боротися.

М-ч.

„ДЕШЕВА ГІҐІЄНА"
при вул. 3-го Мая ч. 10. — стала направду дешева. Обід в абонаменті 1·10 зол., „MENU" 1·25 зол., — дешеві перекуски і снідання.

Чи Ви вже зложили книжки або даток на купно доброї книжки для наших братів на заході?

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 5. ВЕРЕСНЯ 1934.

АНТІН КРЕЗУБ. 4)

НА ДНІСТРІ.

(Спомин.)

Ну і щож тепер починати? Перед нами лісок і найкраще було би скочити в нього і йти ним аж до ранку в південно-західнім напрямку. Та ми роздумували; йти в незнайомій околиці нічю без бусолі і без карти (їх ми не брали, бо числились з тим, що коли попадемо в руки румунській жандармерії, то вона візьме нас за шпіонів) не така легка справа. Ануж ми підемо цілу ніч а над ранком вернемо знову на те саме місце звідкіля вийшли. Обміркували ми і постановили йти за голосом собак, тобто на північ, вздовж Дністром, розшукати яку людську оселю та розпитати там про те, якби нам найкраще дібратися до Більців. А в крайному випадку наняти провідника, який повів би нас туди так, щоб ми не попали ґраніченам і жандармам в руки.

Над ранком справді дійшли ми до якогось села і щоби не показуватися на очі більшому числу людей, ступили таки до першої скрайньої хати. Господарі щойно повставали, господиня якраз збиралась затоплювати в печі. Ми увійшли, поздоровились. Хазяїн відповів по українськи та я зараз по вимові пізнав, що це не наш брат, а молдаван. Та і його злодійкуваті очі і фізіономія, яку найкраще назватиб „лисо-микитівською", зраджували, що це не з нашого поля ягода, не наш український дядько, що хоча і хитрує деколи, то всеж зрадливости в нього нема.

Тому то приємного почуття не мав ні я ні мій товариш, опинившись в молдованській хаті. Але воріття вже не було, слід було думати тепер над тим, як прихилити його до себе. Ми попрохали зладити нам снідання і обіцяли заплатити за нього „миколаївськими", які тоді як на Україні так і в Бесарабії були у великій повазі. Далі почали розпитувати про ґраніцерів, чи вони заходять по хатах і як взагалі найлучше булоб нам пробратись звідси до Більців чи якої іншої залізничої стації.

Молдован інформував нас вібито щиро та охоче. Оповідав, що ґраніцерів в його хаті ми не маємо чого боятися, а щодо Більців, то він обіцяв нам завербувати для нас сусідського парубка на провідника, який випровадить нас за село та вкаже дорогу.

Ми зраділи і якось веселіше стало нам на душі.

— Ці молдовани таки добрий народ — сказав до мене мій товариш голосно, щоб і хазяїн чув. Думав, мабуть, „взяти" його похвалою. Однак молдован на цю похвалу нічого не відвітив а тільки всміхнувся, але якось так криво, так квасно, що властиво годі було зрозуміти: подобалась, чи не подобалась вона йому.

Та ми вже більше ним не турбувались, присілися за стіл і стали снідати, бо таки добре поголодніли від нашої нічної дороги. Хазяїн тимчасом вийшов чогось то на двір (ну, звичайно, як на хазяйстві), потім щезла з хати його жінка, далі хазяїн вернувся, а вийшла його 16-ти літня донька, потім знову хазяйка і донька вернулися, а хазяїн зник... На це ми очевидно наразі не звернули уваги аж потім пригадали собі цю хатню метушню.

Просидівши в молдована годину або півтори, рушили ми в дальшу дорогу. Провідник, молодий сусідський парубок, таки прийшов і обіцяв вивести нас за село. Та ледви пройшли ми яких триста кроків, як почули за собою „Мей! Стей! Унде мер?" Ми обернулись. За нами гасався румунський вояк з крісом, готовим до стрілу, а за ним підбігав якийсь старший молдаван з палицею.

Втікати не було, розуміється, в такому положенні, найменшого змислу. Ми станули. Вояк з молдованським дядьком (це був місцевий сільський „поліцай", якого наш хазяїн повідомив про нас) підійшли до нас. Дякько став розпитувати, хто ми такі, як сюди дістались і куди думали йти. Ми розказуємо все по правді. Ми розказуємо дядькові по українськи, а він зараз-же наші слова переводить ґраніцерові на румунське.

Коли ми оповіли все як слід, ґраніцер підійшов до нас, обшукав наші кишені, позабирав звідтам гроші, записники та годинники і „гайдац" до їхньої станиці. Тільки прийшли туди, а румунський підстаршина як накинеться на нас, наче скажений. Розпитав ще тільки, в якому часі і де перейшли ми Дністер, і зараз дав ґраніцерам наказ перегнати нас через лід знову туди, звідкіля прийшли. А тут білий день. Нема найменшого сумніву, що тільки ми покажемося на Дністрі, так большевики нас вмить запримітять і або жарнуть по нас з крісів, або зловлять і відставлять до Рашківської Чеки „а там поминай, як звали.

Отже почали ми його просити, щоби він не відставляв нас большевикам, бо ми не походимо з Наддніпрянщини, а хочемо пробратися до нашого штабу, який сидить десь тут на румунській території. Та де там, і слухати не хоче.

— Мерец напой ла Русія — товче все своє одно тай годі. Вже і ґраніцери зібрались, щоби нас вести над Дністер. Надарма збираю я свої вивітрілі вже запаси знання румунської мови, якої вчився досить загально в російському полоні, і пояснюю йому як можна найбільш приступно, в чому діло і чому він нас не сміє видавати

З польської преси.

Український університет чи фахові школи?

Нова стаття Ст. Лося у „Бунті Млодих".

Редакція „Бунту Млодих" поставила п. Ст. Лосеві питання: „український університет чи фахові школи?" — і він дає на нього відповідь в останньому (14-му) числі того часопису.

Ця відповідь звучить: „Обережно, помалу, поляксво, етапами, — але одно і друге". Ту свою відповідь аргументує автор у довших виводах, в яких доказує льоґічно, що розбудова українського шкільництва в усіх напрямках є єдиною можливою розумною польською національною політикою.

На самому початку автор стверджує, що український нарід є народом, який дійшов до повної національної свідомости, себто освідомив собі свою окремішність супроти обох сусідніх славянських народів: польського і російського. Можна навіть твердити, що те почуття окремішности займає непропорціонально багато місця у порівнанні з іншими чинниками, яких збір складається нормально на почуття національности... Та свідомість окремішности така сильна, що часто викликує навіть хворобливі прояви його діяльности. Впродовж останніх кількадесяти літ політична діяльність українських народовців обмежувалася у львиній частині до маніфестування української національної відрубности і то аж надто часто без огляду на те, чи таке маніфестування в конкретному випадку було получене з користю чи навпаки зі шкодою для національного українського інтересу. (Дуже цікава теза, жаль лише, що автор не навів ні одного конкретного прикладу. Промовчав теж автор величезну роботу, яку перевів впродовж тих минулих літ український політ. народовецький табор у ділянці політ., культ. і госп. організації народу. — Прим. Ред.). Свідомість окремішности супроти поляків і росіян є в українців чинником сильним і по всій імовірности тривким. З її діянням, як політичного чинника, треба рахуватися певне ще на кілька поколінь, якщо впродовж того часу людськість не найде собі інших критерій диференціяції як національність.

Всяка політика супроти українців, яка за точку виходу не брала би того сильного почуття національної окремішности, що є головним мотором усіх українських починів, не булаб політикою реальною, себто булаб політикою хибною...

Автор гадає, що можуть бути лише дві реальні політики супроти українців: одну з них ведуть Совіти, винищуючи українців навіть фізично. Однак Совіти не обмежуються лише до руйнування всіх проявів української нац. окремішности, — вони заступають їх насаджуванням т. зв. совітської цивілізації, для якої ріжниця національних мов є байдужою.

Остаточний успіх чи невдача тої української політики Совітів залежить від того, чи совітський устрій і імперія перетрівають найближчих кількадесять літ. Якщо перетрівають, то здовж польської східної границі істнуватиме окремішний світ совітської цивілізації, подібно, як століттями істнував на південно-східній границі світ цивілізації музулманської...

Польща, мовляв, яка сама не встановляє якоїсь відрубної цивілізації і не має нічим заступити цивілізації християнської, — не може вести політики ліквідації українського національного руху навіть тоді, колиб мала силу перевести таку ліквідацію механічними засобами.

...Держава, яка сама стоїть на націоналістичній культурі, не може нічим заступити національного почуття у своїх громадян. Може лише пробувати перетягнути їх з одного народу до другого, може вести т. зв. політику асиміляції (очевидно мовної, бо адміністраційний апарат може відділовувати лише на зовнішні прояви). Політика асиміляції завжди і всюди в історії кінчалася банкроцтвом...

Тому — льоґічно — автор доходить до висновку, що

„залишається тільки одна реальна політика, яка полягає на каналізації, але і розбудові національного українського руху, на пляновім і постепеннім покращуванні структури українського народу, а шляхом, що веде до тої цили, є плянове і постепенне вивіновування українського народу в усі ті установи й уладження, без яких нормальний европейський нарід, що живе у межах західної цивілізації християнської, не зуміє обійтись...

Вкінці автор розправляється з ендецькими теревенями про спасенність польської школи, як протинаціоналістичного антидоту, пригадуючи м. і., що ірляндські революціонери вчилися в анґлійських школах та що й польські шлеські повстанці погано говорили по польськи. В інтересі Польщі не лежить теж (кінчається та цікава стаття), щоби одна велика частина її громадян стояла на низькому культурному рівені, позбавлена всебічних можливостей духового розвитку у власних шкільних і наукових установах..

большевикам. Та вся моя красномовність відбивається від нього, наче горох від стіни.

— В нас є строгий наказ рішуче нікого, хто би там не був, не пропускати в Румунію, а зараз завертати назад.

Бачимо з товаришем, що лихо. Таки мабуть прийдеться загибати в большевицькій Чека. Тоді просимо його, щоби він відставив нас принайменше до своєї пограничної команди, до якого старшини... Старшина, думаємо, певне буде знати про наш повстанчий штаб і певне має на такий випадок, як отсе з нами, відповідні інструкції. Не може бути, щоби з гори був наказ завертати всіх без винятку, не розпитавши й гаразд що це за людина і чого сюди прийшла. А мій товариш стягає свою шкіряну куртку і каже, що подарує її підстаршині, коли він зробить нам цю прислугу і відставить до команди.

Підстаршина вже дещо змяк, куртки вправді не взяв, але зате задержав відібрані від нас ґранічером гроші і почав кудись телефонувати. За 2 чи 3 години повідомив нас, що на другий день будемо відставлені до їхньої прикордонної команди у Вадь—Рашкові.

— Ну, слава Богу — думаємо — тепер нічого нам турбуватись. У команді побалакаємо зі старшиною, наша справа виясниться і ми ще таки завтра готові опинитись в Бєльцях. Переночували ми на ґранічерській станиці, а на другий день (було це 11. лютого) заїхала підвода, ми посідали і „гайдац" з двома ґранічерами до Вадь-Рашкова. День був доволі теплий і сніг починав знову розтаватись, а на Дністрі (ми їхали майже весь час понад ним) вже заблищали то тут то там мініятурні ставки. У воздусі запахло провеснам. Ясно було, що кілька таких гарних днів і Дністер знову загуде, несучи в Чорне Море потопленний сонцем свій зимовий панцир.

(Докінчення буде.)

Большевики заперечують.

МОСКВА, 3. 9. ПАТ. Японська преса подала вістку, що манджурський уряд задержав транспорти зброї й муніції, які большевики перевозили східно-китайською залізницею. ТАСС заперечує ці вістки японської преси і називає їх наклепами. Зате впевняє, що транспорти з муніцією перевозять східно-китайською залізницею, але з доручення команди японських і манджурських військ.

Війна в Південній Америці.

З південної Америки повідомляють, що параґвайські війська осягнули нову перемогу. Офензива, що розпочалася 14. серпня ц. р., скінчилася успішно. Болівійська армія відступає. Параґвайські війська здобули 14 уфортифікованих стратеґічних точок і взяли до неволі 25 старшин, 1900 вояків, 185 скорострілів і 35 панцирних возів.

Страшна самоходова катастрофа.

ЛІЗБОНА, 3. 9. ПАТ. Підчас самоходових перегонів зударилися два самоходи і впали на степеницю між публику. Три особи вбиті, а 12-ть тяжко ранених.

Перша школа пільотів на Білорусі

(УП) З Мінська повідомляють, що там мають незабаром відкрити першу білоруську школу пільотів. Досі там такої не було, хоча Білорусь нібито рахується самостійною союзною республикою в московській федерації. Замісць білорусів вчили досі літати москалів і певна річ, що і в Мінську будуть вчитись лише москалі. Білорусів до науки літання не допустять.

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку **Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" у Львові** за скоре і без зайвих труднощів виплачення обезпеченої суми по мому бл. п. мужові Михайлові Савчинському, нотареві в Новім Селі, коло Підволочиськ.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми амер. долярів 2.000·— уповажнює мене поручити це одинове українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности.

Лідія Савчинська.

Ні! Ні! Ні!

(УП) Еспанію зараховують нині деякі народи до найщасливіших країн на світі, бо в ній між проблемами національних меншин нема жидівського питання. Від 1492 р. цебто від часу відкриття Америки, нема в Еспанії жидів, хоча передтим було їх там порівнюючи дуже багато. Їх вигнали еспанці зі свого краю. Нащадки вигнаних жидів, що звуть себе спаніолями, живуть ще й нині у місті Сальоніках. По грецькій статистиці мало це місто в 1920 р. 92 прц. жидів, а тепер буде мати около 70 прц. В тому місті знаходиться щось мов би духовий центр вигнаних з Еспанії жидів. Вони мають свою окрему релігійну і політичну організацію ще зі старих часів. Безперечно, що вони розбрились у міжчасі по всьому світі, та попали навіть в такі краї, як Індії, але не вважаючи на те розпорошення, держаться разом своєї традиції.

Причиною вигнання жидів з Еспанії була релігійна ненависть. Хрещені жиди могли залишитись в Еспанії. Неодин з теперішніх еспанських можновладців має у своїх жилах стару жидівську кров. Перед виходом з Еспанії, жиди кинули були на цю країну клятву, яка забороняла жидам вертати до Еспанії навіть тоді, якби їх еспанці запрошували до повороту. Ця клятва кінчилась словами: Ні! Ні! Ні! Королівський еспанський едикт про вигнання жидів мав правну силу аж дотепер, до революції у 1931 року. Першим кроком революційного еспанського правительства було уневажнити протижидівський декрет. Зараз після того запрошено жидів телеграфічно до повороту в Еспанію, наділюючи їх еспанським громадянством. Запрошення спермували до Сальонік, до центру вигнанців. Спеціяльний жидівський синедріон довго радив над тією справою і вкінці вирішив дати відмовну відповідь на це запрошення. Телеграфічна відповідь звучала так само, як і закінчення старої клятви: Ні! Ні! Ні!

Одначе в міжчасі багато жидів не придержувалось тієї клятви. В минулому столітті осіло їх багато в Еспанії у більших містах, у Мадриді та Барцельоні. Такі міста, як Раракіона, Ґерона, Соболель, Сараґосса й інші живуть ще й сьогодні своїм життям без жидів. Головно в останніх роках, а спеціяльно після німецької революції, переїхало до Еспанії дуже багато жидів. Вони позакладали там вже свої крамниці. Великі жидівські капіталісти позакладали великі підприємства.

В той спосіб жиди зуміли і зберігти своє принципіяльно-негативне становище супроти Еспанії, пригадуючи їй вічно її старі гріхи проти жидів, — і використати змінену політичну ситуацію, застосовуючись до нових обставин та тягнучи з них практичні вискі...

—o—

Величезний страйк в Америці.

ВАШИНҐТОН, 3. 9. ПАТ. Страйкова ситуація в ткацькому промислі викликує заінтересування всього американського громадянства. Страйкова акція розвивається нормально. Голова страйкового комітету робітників ткацького промислу Ґорман приступив до акції прохарчування робітників підчас страйку і тому звернувся за допомогою до професійних союзів. Відповіди прийшли прихильні.

Французьке москвофільство.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. У звязку з візитою бельгійського міністра Жаспара в Парижі „Аксіон Франсез" звертає увагу на деякі парадокси у французькій господарській політиці. За аномалію слід уважати факт, що Франція купує нафту в Росії, коли заприязнена з нею Румунія не може знайти збуту для своєї продукції. Також заприязнена з Францією Польща може нарікати, що Франція не купує польського дерева, але спроваджує його з Росії.

Мундуркові матеріяли від зол. 1·80, комплетні виправи для учениць і учнів, вивінування інтернатів і бурс. закуповувати найдешевше в Галицькім Магазині Новин Львів, вул. Галицька 15.

Великий Театр год. 7·30 **Нині!** **„Дівчата в одностроях“** Знаменита песа Ч. Вінсльое.

Театр Різнородностей год. 7·30 **„Колиб я хотіла“** Знаменита комедія Геральдія бавить і захоплює Львів.

Чи приймуть Совіти до Ліґи Націй?

Як повідомляють з Парижа, Франція й Анґлія інтервенювали в кількох урядах, щоби добути згоду на принятття Росії до Ліґи Націй. Наслідком того Мексик, який був досі тому противний, рішився голосувати за її приняттям і признанням їй постійного мандату. Представники Франції й Анґлії відвідували теж швайцарського міністра закордонних справ ,але відповідь президента Моти не випала прихильно. „Нос Цірі хер Цтг.“ грозить навіть виступленням Швайцарії з Ліґи Націй, якщо Москва засяде в Женеві. Інакше мається справа з Голяндією, де усіх Франції й Анґлії є цілковитий. У Парижі говорять, що зайшла теж деяка еволюція в поглядах Польщі. Як довідується „Тан“, польський уряд є прихильно наставлений до справи приступлення Росії до Ліґи Націй. Але заки приступить, хоче дістати ґарантію, що у меншинних справах Росія не буде затроювати женевської атмосфери, як це впродовж 15 літ робила Німеччина. Французькі правицеві „Ліберте“ і „Журналь де Деба“ поборюють допущення Совітів до Ліґи, коли лівицева преса зі соціялістичним „Популер“ на переді веде живу аґітацію за приняттям. Загально думають, що Франція й Анґлія переведуть приняття Совітів до Ліґи і признання їм постійного місця в Раді Ліґи. До приняття до Ліґи потрібні дві третини голосів членів Ліґи, а до признання їм постійного місця треба ще одноцушного рішення Ради Ліґи.

—•—

Страшна статистика.

(УП) В Парижі появилася книжка Есада Бея про ҐПУ, яка розкриває тайни тої установи та вказує на ролю, яку ця установа відіграє в революціонізуванні всього світа. З книжки недвозначно виходить, що ҐПУ це меч світової революції. Не дармо її москалі так бережуть і не ліквідують, а лише переміняють назву, сперщу з чека на ҐПУ, а тепер на внутрішній комісаріят. Париська ґазета „Матен“, описуючи московсько-большевицькі звірства, цитує подану в книжці статистику ҐПУ за роки 1917. до 1923. Числа ці говорять самі за себе.

Ця московська установа покарала смертю: 25 епископів, 1.215 священиків, 6.575 учителів, 8800 лікарів, 54.850 старшин, 260.000 стрільців, 10.500 поліцистів, 48.000 жандармів, 19.850 урядовців, 344.250 умових працьовників, 815.000 селян і 192.000 робітників. Все це лише за роки 1917—1923. Що між укараними смертю було найбільше українського селянства та робітництва, про це нема найменшого сумніву.

Х. Конґрес національностей і українці.

Розмова з посолкою Міленою Рудницькою. — Виїзд української делеґатки.

Варшавська аґенція „ВУ“ принесла таку розмову з пос. Міленою Рудницькою на тему Х. Конґресу орґанізованих національностей, який саме в цих днях радить у швайцарському Берні.

— Цьогорічний меншиневий конґрес — казала п-і Рудницька має для нас велике значіння з огляду на змогу порушити на його терені розпучливу ситуацію українського населення в СССР та запротестувати з трибуни конґресу проти евентуального приняття Совітів до Ліґи Націй. Як відомо, вже в минулому році меншиневий конґрес заініціював і повів акцію у справі положення українського народу у Совітах, при чому ми мали змогу порушити цю справу перед цілим світом.

— Пані посолко, а чому справи Совітів, які не торкаються території, що її досі охоплювала діяльність конґресу, взагалі найшлися на черзі нарад конґресу?

— У 1933 році справа голодуючих на Совітській Україні виплила спонтанічно, як річ, яка пасіонувала цілий світ, а в цьому році ми дістали нагоду вернутися до неї тому, що президія конґресу поставила на чергу нарад польський внесок, зголошений до Ліґи Народів, про ґенералізацію меншиневих зобовязань. У звязку з заходами, яких вживають Совіти, щоби їх приняли до Ліґи Націй, виринає питання, чи Совіти принялиб на себе ті зобовязання. При цій нагоді хочу зазначити, що ціле українське громадянство на захід від Збруча займає неґативне становище супроти справи вступу Совітів до Ліґи. Крім того ми хотіли скласти заяву, яка мотивувалаб нашу дотеперішню участь у меншиневих конґресах і становище супроти актуальних завдань конґресу, його цілей, тактики і дальшої діяльности. Однак у даному моменті, заявляє наприкінці розмови пос. Рудницька, ціла участь української делеґації у конґресі стоїть під знаком запиту.

Останній сумнів пос. Рудницької торкає ся пашпортових трудношів. Однак відомости польської преси, наче би польська влада рішуче відмовилась видати пашпорт, не відповідають дійсності. У понеділок, 3-го ц. м., пос. Рудницька дістала пашпорт і виїхала на конґрес національностей як делеґатка УНДО і УГР.

Зол. 1·50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА“

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“

Львів, Ринок 10. Конто ПКО. 503.496.

Переговори між Італією і Німеччиною.

РИМ 3. 9. ПАТ. Німецький уряд виповів з днем 15. м. м. італійсько-німецький протокол з 1932. р., який управильнював сплати Італії. Тепер почались переговори з метою управильнити ці сплати на нових основах.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 5. ВЕРЕСНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ 53)

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Лист проф. Боберського до ґен. Гофмана. — Офензива австрійської армії і УСС. — Поява „Діла“ у Відні. — Виїзд до Сколього.

Отсе коротке зясування жовтневої офензиви ґен. Гофмана подав я на підставі виданого звідомлення, надрукованого, наскільки мені відомо, у „Військовім Листку Штрефлера“. При цій нагоді мушу замітити й те, що звідомлення це дало привід проф. Боберському у власнім імени звернутися з листом до ґен. Гофмана, в якім він висказав свій жаль та негодування, що в цілому звідомленні нема ані слова згадки про УСС, які були в ґрупі і творили в тім часі чималу силу та поміч. По-правді може воно разити, бо коли там є згадка про найменші відділи, коли є згадка навіть про польські леґіони, які не були зовсім під безпосередніми приказами ґрупи, то проста льояльність наказувала згадати про участь УСС бодай одним словом. Чому так сталося, мені не відомо тимбільше, що і сам ґен. Гофман і його шеф штабу підносили в розмові зі мною хоробрість та заслуги УСС. Осуджувати виступ проф. Боберського не беруся, бо розумію його жаль до складачів звідомлення. Одначе чи форма його листу була відповідна, позволю собі сумніватись. А та форма могла викликати в дальшому наслідку лиш опір та мовчанку. Лист і його стилізація та й саме письмо вказували з одної сторони на те, що під впливом обурення автор листа не звертав на них уваги, а з другої вийшло, може й це легковаження особи, до якої лист був звернений.

Як видно із короткого історичного представлення ходу подій, то військ. команда хотіла у ту задуману й переведену офензиву дати також усіх УСС, щоб офензива увінчалася повним успіхом. Дня 13. жовтня 1914 р. пополудні надав я наглу (dringend) депешу до д-ра Томашівського, щоб зараз повідомив, скільки стрільців є ще зовсім озброєних і в сіропольових одностроях. Яка була відповідь, не маю у своїх нотатках, але видно, що це число не було дуже велике, коли військ. команда не наставала дальше на висилку тих стрільців. Зате 19. жовтня повідомив д-р Томашівський, що „наказаної“ висилки розбитків у Сколе ще не виконав, бо не можна зложити відділу. Всі „менше здатні“ пішли до трену або записані до санітетів; патрулерів ще не може відпустити, 4-ох забрав К. Ґутковський, хорі і ранені переважно дістають відпустки як реконвалесценти, так що в цій хвилині до сотень можнаб післати 3—4 людей і то одного з сотні Дідушка. (Два відійшли передучора). Клим Ґутковський орґанізує окрім 60-ти стрільців ще свій окремий „трен“ із 21 людей. Надто запитував при цій нагоді, чи не добре булоб запевнити істнування нашому шпиталеві і всіх ранених та хорих спрямовувати до нього. Без того — писав — губиться вся евіденція.

Не можу також багато сказати про те, які були звязки з Б. У. чи ЗУР. Після мого останнього листа в справі „двацяток“ приїздив, здається, хтось до Ґоронди. Одначе я не бачився з ним. А може й бачився. У мене збережений квіт, підписаний дня 14. Х. 1914 р. проф. Боберським, на якім він посвідчає мені, що дістав 3.000 корон для Б. У. як зворотний із добровільних жертв на удержання УСС. Одначе треба признати, що Б. У. постаралася здобути в тім часі дещо предметів для озброєння старшин та підстаршин, а саме бравнінґів, бусоль, свиставок, то-що. Відчуваючи, що слід би нашої орґанізації повідомити про стан справи, а не могучи всього листовій переписці повірити, зателефонував я 21. Х. 1914 р. до д-ра К. Левицького у Відні, щоб зараз явилися у St. Miklós або проф. Боберський, або д-р Бачинський. Коли ніхто не являвся, ані я не мав ніякої відповіди, подав я д-рові К. Левицькому телеграфічною дорогою до відома дня 23. Х. 1914 р. що тої днини їду імовірно до Сколього.

В тім часі стало виходити у Відні „Діло“. Мене про це повідомили і просили писати статті про УСС., а надто всякі документи про УСС посилати до д-ра Олесницького, який займається їх збиранням, щоб опісля з них зробити відповідний ужиток. Першого візвання я послухав та написав кілька статтейок про стрільців. Одначе не писав я про стрілецькі подвиги, тому, що їх сам не бачив. Полишив ту справу очевидцям, які могли це зробити і ліпше і вартніше. Та й у дійсности чимало появилося того роду описів, оповідань, новель і т. п. Під цим оглядом був я доволі осторожний, щоб казати собі розповідати, а опісля передавати це на папір. Фантазія оповідача відграє велику ролю, а й враження, яке з такого оповідання твориться в душі того, що слухає, не все відповідає ані вірности ані інтенціям оповідача. Я написав декілька настроєвих образів із тих хвилин УСС, в яких я брав участь. Згадав я і про приготування до походу, і про те, що чужі думали і говорили про нас; до деяких образів послужило мені кілька слів із якоїсь мимовільної

З церковних справ.

МОСКОВСЬКА ЧОРНА СОТНЯ ЗАВОРУШИЛАСЬ.

У ч. 57. з 2. вересня ц. р. варшавсько-митрополитального „Слова“ поміщена відозва до „русских“ лемків, у якій закликається всіх „в ком бьется русское сердце“, взяти участь у православнім „торжестве, посвященном памяти талергофцев“, зокремаж памяти о. Максима Сандовича. При цьому підкреслено, що останніми словами о. Сандовича мали бути: „Да здравствует русскій народ, да живет Святое Православіе!“

Ця політична демонстрація у формі православного „торжества“ має відбутися в днях 8. і 9. вересня у селі Чорнім, горлицького повіту, під проводом острізького епископа Симона, „з благословенія Його Блаженства“.

У томуж числі „Слова“ є біографія о. Максима Сандовича, в якій очевидно не обійшлось без випадів на українців, оо. Василіян, на митрополита А. Шептицького. Є також замітка про те, що редактор „Слова“ Георій Павлишин, висвячений на священика та за „усердную службу для Церкви Христовой“ (читай: для москвофільства), нагороджений набедренником і призначений завідуючим православною духовною місією на Лемківщині.

Тут треба підкреслити, що п. Павлишин є дуже ревним москвофілем та фанатичним ворогом українства і залюбки поміщував у „Слові“ непристойні випади проти українського народу, як також проти католицтва; це не перешкоджувало йому бути рівночасно співробітником календаря для православних, який видала адміністрація на власний кошт у польській мові для поширення серед українського населення Холмщини. Оськаті то заслуги має п. Павлишин в очах „Його Блаженства“.

Для повноти образу наведемо ще, що з „благословенія Його Блаженства“ приїхав з Чехії та відвідав при кінці серпня Почаївську Лавру відомий російський чорносотенець б. архимандрит Віталій, нині висвячений епископом до Америки.

РОЗВИТОК ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ.

Найчисленніше жіноче згромадження у греко-кат. церкві, а саме Згромадження Сестер Служебниць Преч. Д. М., виказує тенденцію до постійного розвитку. В цьому році Згромадження за дозволом Апостольської Столиці вибрало свою Ґенеральну Раду, яка кермуватиме відтепер всіми домами Сестер Служебниць, де вони не булиб. А дня 10. м. м. Ґен. Рада Сестер Служебниць вибрала на своїй першій нараді Управу для Галицької Провінції Згромадження. Управа Галицької Провінції матиме свій осідок у Станиславові, Ґенеральна Управа резидуватиме у Львові. Крім Провінції Галицької має Згромадження ще дві Провінції: Канадійську і Бразилійську. Всіх домів (станиць) має Згромадження Сестер Служебниць понад сто, з того в Галичині 84.

Якнебудь цифра 84 домів доволі поважна, то все таки нам ще дуже далеко до зрозуміння ваги таких станиць, якими є без сумніву доми Сестер Служебниць. Адже загально відомо, який благодатний вплив на населення мають такі сестри. Вониж ведуть не тільки сиротинці й захоронки, вони опікуються нерідко хорими і безпритульними, вони вчать дівчат робити цвіти й вишивати, вони дбають за чистоту й окрасу церков і т. д. Як дбають про поширення ріжного роду „сьостшичек“ і їх станиць наші сусіди, не треба й пригадувати. Вистане сказати, що тільки за управи лат. архиліецезією пок. Більчевського повстало його заходами у Східній Галичині ок. 130 польських захоронок, ведених лат. сестрами. Від часуж його смерти польські доми ріжних черниць зростають у нас ще більше і до своїх захоронок та всяких приютів стягають також українську дітвору. Тому українське громадянство, зокремаж духовенство, повинно присвятити значно більшу, як досі, увагу Згромадженню Сестер Служебниць та постаратись, аби їх доми основано в найкоротшому часі не тільки по всіх наших домах, але й по більших селах. Подбаймо про це, аби число станиць Сестер Служебниць у нас вже до року принайменше подвоїлось.

VIM
Універсальний засіб до чищення
ВЕЛИКА ПУШКА
ощадна в ужитті.
ТЕПЕР ТІЛЬКИ 40 сот.

сповіди стрільця, але всюди старався я бути вірним і не представляти події інакшою, ніж вона була. Та вже невідомо мені, з якої причини моїх образків не надруковано. Бачучи це, я перестав дальше писати, бо видно це нікого не цікавило.

Мої сподівання, що 23. X. 1914 р. виїду до Сколього, оправдалися. Вже пополудні дістав я приказ поставити сотню Дідушка у походовий стан. В годину або дві пізніше прийшов приказ і дотично мене, що і я маю їхати до Сколього, при чому година виїзду буде ще подана. Тоді надав я телеграму до д-ра Томашівського в Ґоронді з повідомленням, що виїзджаю тої днини з транспортом до Сколього. Колиб він аж до мого прибуття у Сколе не дістав ніякого іншого приказу, то зі Сколього про такі прикази я постараюся. А тимчасом Ґорук (який вже із своєї Одисеї повернувся) має створити одну сотню і вижидати дальших приказів. Уже було майже після 6-ої год. веч. як прийшов приказ забрати із собою сотню Дідушка та їхати до Сколього. Їхали ми цілу ніч і над раном опинились на скільськім двірці, де була поміщена ціла команда, при чому офіцири враз з командантом ґрупи крім одного ґен. Гофмана спали у ваґонах. Була це 6. год. рано. Стрільці дістали дозвіл лишитись у ваґонах аж до видання дальших приказів. Я також лишився ще так довго, доки не надіявся застати кого із штабу, щоб повідомити про наш приїзд та приняти дальші прикази.

Щодо мого фізичного стану здоровля, то можу тільки те сказати, що я почував себе значно ліпше, як у Ґоронді, та чув себе вповні на силах поносити труди, звязані з воєнною журтовиною.

(Далі буде.)

Правні інформації.

Новий кодекс про зобовязання.

X.

НАЄМ.

Наєм це договір, на основі якого одна особа віддає другій до **вживання** рухому або нерухому річ на деякий час за грошевою оплатою або іншою винагородою. При наймі помешкання грошева винагорода т. зв. комірне є складовою частиною договору. Договір найму можна заключувати устно або письменно. При наймі помешкання довше як на один рік — договір треба списати на письмі (стаття 371).

Наєм нерухомостей довше ніж 25 літ і помешкання понад 5 років є договоом на необмежений час (стаття 371 §. 1).

ОБОВЯЗКИ ВИНАЙМАЮЧОГО.

Винаймаючий обовязаний віддати наємцеві винаймлену річ до вживання в означеному часі та в доброму стані. Обовязаний дозволити свобідно користуватись винаймленою річю і не робити труднощів в її уживанні. Весь час найму має вдержувати річ у стані здатнім до користування. Тому власним коштом направляє і платить податки. Дрібні направки і видатки, звязані з уживанням винаймленої речі спадають на наємця. Наємець платить теж усі податки, накладені безпосередньо на нього і видатки, які повстали з його вини. Винаймаючий не має обовязку відбудовувати або ремонтувати знищену річ наслідком вживання або припадку. Відповідає теж за всі фізичні і правні недостачі винаймленої річи. Коли наємець заплатив уже чинш, а наймленої річи не можна взагалі вживати або користування нею дуже невигідне, може домагатися судовим процесом звороту чиншу в розмірній висоті, але тільки до 6 місяців від дня заплати. Колиж наємець чиншу ще не заплатив, платить його в розмірно меншій висоті від означеного в договорі за весь час невигідного користування. (стаття 373—375).

Наємець може теж зректися найму.

ПРАВА ВИНАЙМАЮЧОГО.

Побирає чинш, а за наєм помешкання комірне. За залеглість комірного може задержати хатню обстановку (меблі) доки комірне не буде заплачене. Може перед означеним у договорі часом виповісти наєм, коли наємець нищить речі, заводить сварку і нарушує спокій, викликує своєю поведінкою згіршення і залягає з двома сплатами комірного. Винаймаючий може теж відступити всі свої права до винаймленої речі третій особі (стаття 398 к. з.).

ОБОВЯЗКИ НАЄМЦЯ.

Наємець обовязаний платити комірне згори себто в перших днях місяця, хіба що договір або місцевий звичай постановляє інакше. Наймлену річ вживає згідно з призначенням. Зберігає лад і спокій. Про потрібні направки повідомляє винаймаючого; дрібні і необхідні видатки зі звичайного вживання платить сам наємець (нпр. вставляє вікно, що його з необережности збила слуга, дитина і т. д.). Відповідає за шкоди внаслідок надуживання, але не за шкоди спричинені припадком. Після закінчення найму обовязаний звернути незнищену річ. Не відповідає за звичайне зужиття і шкоди від припадку.

ПРАВА НАЄМЦЯ.

Наймлену річ може свобідно вживати. Без згоди винаймаючого може завести в помешканні електрику, ґаз, телефон і радіо. Може теж піднаймати помешкання або віддати в безплатне користування третій особі. Коли винаймаючий не хоче згодитися на направки, наємець може їх заплатити і свої видатки відтягнути з комірного. Може обнизити чинш, коли винаймлена річ має недостачі або виповісти договір, коли не може задля недостач зовсім користуватися (нпр. помешкання шкідливе для здоровля, бо є гриб). Права наємця можна за згодою винаймаючого вписати до ґрунтових книг

ЗАКІНЧЕННЯ НАЙМУ.

Коли означений у договорі час минув, а винаймаючий ні наємець не виповіли найму, договір найму продовжується на необмежений час і на первісних умовинах.

Колиж часу найму не означено, винаймаючий і наємець можуть зректися і відступити від найму, але в речинці, означенім в договорі, місцевим звичаєм або законом. Договору найму, заключеного на ціле життя винаймаючого або наємця, винаймаючий не може зректися чи пак виповісти (стаття 389 к. з.).

ЗАКОННІ РЕЧИНЦІ ВИПОВІДЖЕННЯ.

Коли комірне не платиться щомісяця, але що два, три, шість місяців — тоді договір найму треба виповісти найпізніше на три місяці наперед; при плаченні комірного щомісяця — місяць наперед; при плаченні комірного в коротших речинцях — на три дні наперед, а при заплаті комірного щодня — один день наперед (стаття 390 к. з.).

Новий власник має право теж виповісти договір найму кожної хвилини, хіба що права наємця вписано до ґрунтових книг або договір списано на письмі й удостовірено його.

На випадок смерти винаймаючого або наємця договір істнує далі. Рідня, яка мешкала з покійним наємцем має ті самі права, які мав покійник; вона може теж виповісти договір найму.

ЗАКОН ПРО ОХОРОНУ МЕШКАНЦІВ.

Від 1924 р. істнує закон про охорону мешканців, який змінили і доповняли новелі вже декількома наворотами. Найважливіші постанови цього зміненого закону такі:

Комірне в старих будинках не може бути вище, ніж комірне в червні 1914 р. Вище комірне є лихвою. Згода наємця платити вище комірне не важна і наємець може домагатися звороту надвижки. Неважний теж договір про відступне в якім-небудь виді. При винаймі 5

Мундуркові матеріяли **найдешевше** купиш у **БЛАВАТНОМУ БАЗАРІ** вул. Боїмів ч. 12. — ГАНДЕЛЬМАН.

кімнат може власник брати від нових мешканців вище комірне, але договір треба списати на письмі.

Власник помешкання може виповісти тільки тоді: 1) коли мешканець незважаючи на пригадки залягає з двома сплатами комірного; хіба, що наемець живе у великій нужді (напр. безробітний); 2) постійно заводить сварку; 3) мешканець або його піднаемець викликує обурення ін. мешканців; 4) мешканець піднаймає за вищим комірним, ніж сам його платить; 5) будинок треба відремонтувати, а мешканець має в тій самій місцевости ще друге помешкання.

На випадок смерти такого мешканця, його рідня, що в хвилині смерти мешкала з ним спільно, має всі права покійника.

Обовязки і права мешканця має теж піднаемець.

Як розбудувати наше господарське життя.

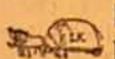
(Докінчення.)

Поодинокі союзи продуцентів представляли би собою кооперативні або спілкові організації, обєднані через вплату невисоких уділів, що їх завершенням був би банк союзу, оснований на тих уділах. Організація збуту відбувалася би через місцеві каси чи бюра закупу, союзи давали би членам всі користи, які дає кожна продукційна спілка так у збуті як і в кредиті. Форма організації в нас не нова і прийнята через нашу кооперацію, дає ряд союзних організацій продуцентів сирівців, тісно звязаних із відповідними промисловими варстатами, та взаїмно себе підпомагають і контролюють — найдосконалішу організацію, що заощаджує цих непорозумінь між продуцентами і промисловцями, вилучує посередників, а головно усуває явище ножиць, тому дає змогу осягнути вищі ціни на сирівці та заощадити багато з народнього майна, яке можна спрямувати на упромисловлення краю.

Загальна схема організації представлялась би в короткому, наскільки розміри статті на це дозволяють, так: Підготовча організаційна праця і провід належалиб до Економічного Комітету чи Ради, що привелаб до зорганізування „Промислового Банку“ та рівночасно до організації кількох союзів продуцентів чи власників, із організацією їх союзних банків, підпорядкованих „Промисловому Банкові“. Союзи числом кількох (8—10) заступилиб покищо всі ділянки нашого економічного життя в продукції сирівців, а організовані рівночасно варстати промислові, далиб більшість потрібних продуктів та в міру росту союзів, їх організація обіймалаб варстати із щораз більше скомплікованими технічними уладженнями. Іншою частиною організації булаб організація торговлі, так само звязаної зі союзами, як і варстатами промисловими. Ті торговельні установи перепродувалиб витвори промисл. варстатів на краєвому ринку, на ринках Польщі і за кордоном. У рівній мірі залежалиб від „Промислового Банку“, що обєднував би уділи усіх цих організацій. „Промисловий Банк“ разом з „Економічною Радою“, як і екзекутива був би начальним контрольним органом всеї організації, джерелом усіх кредитів і промотором їх діяльности, організатором і опікуном, а рівночасно завершенням цієї організації, лучбою її поодиноких частин, організації так сцентралізованої, а все свобідної, що залишалаб місце і приватній ініціятиві. Вся трудність цієї схеми лежить в достаточному засиленні капіталами „Пром. Банку“, що мусів би розпоряджати вже більшими засобами. Якщо можемо мати надію, що організація союзів не стріне більших перешкод фінансового характеру, то справа придбання капіталів для „Пром. Банку“ буде не легкою і затяжною. Для нас можливі такі дороги: 1) випуск більшого числа акцій по цінах найприступніших загалові, 2) притягнення приватних капіталів через безпосереднє заінтересування у варстатах, 3) втягнення до організаційної схеми менших фінансових інституцій, 4) заінтересування заморської еміґрації у варстатах, банках і т. д., 5) заінтересування усіх наших фінансових установ, 6) евентуальні позички краєвої або заграничної.

Варстати праці повстали би на підбудові, якою булаб організація союзів з їх банками, що булиб для них рівночасно доставцями сирівців і кредитів та рівночасно через свої торговельні організації відборцями готових товарів. Союзи, що не потребують майже ніяких інвестицій розмірно легко можуть зібрати фінансові засоби і в значній мірі причинитися до розбудови варстатів. Організація самих промислових варстатів поступала би в міру того, як „Промисловий Банк“ міг би розпоряджати відповідними засобами, включала би варстати кооперативні, спілкові чи приватні, звязані договорами, а булаб під цю пору тим лекшою, що на наших землях аж надто варстатів, які, не маючи збуту для своїх продуктів, стоять нечинні, та за невеликі відносно гроші перейшлиб у віднайм чи на власність. Можемо переконатися, що всі варстати цієї схеми розмірно не такі великі і що їх заснування не вимагало би поважних інвестицій. Це здебільша варстати, що не вимагалиб великої механізації та давали би затруднення найбільшій кількости працюючих. Питання конкуренційної здібности наших варстатів, доброї якости продукції, це заразом питання проводу, фаховости, специялізації та контролі. Всі наші недостачі в цій ділянці вимагали би заснування технольоґічного бюра, що разом із ґеольоґічним булиб авторитетними органами у квестіях наукових продукції.

Таким чином розпочата розбудова варстатів праці буде розбудовою й інтенсифікацією сільського господарства, зорганізованою в союзи, запорукою добробуту на селі через втягнення щораз то більшої кількости робучих рук до праці, розбудовою фінансових засобів і ощадностей в союзних банках, розбудовою варстатів праці, а з цим і упромисловленням сільського господарства та упромисловленням нашого народнього господарства взагалі, винесенням його з рівеня примітивного сільського, чи хоч би ремісничого варстату до ряду промислових варстатів, затрудненням безробітних фахівців і вихованням нових, а передовсім початком розбудови великого капіталу в „Промисловому Банку“, що дасть запоруку розбудови великих промислових варстатів уже як дальшого етапу.

Непромокальні плахти
І. Конрад, Львів, Гетманьська 22.
244 а 1—5

НАРИС ОРҐАНІЗАЦІЙНОЇ СХЕМИ:
Економічна Рада — Промисловий Банк — Технольоґічне і ґеольоґічне бюро (порадні).

I. Союзи продуцентів:	II. Банки:	III. Варстати:	IV. Торг. орг.:
1. С. прод. мяса (годівельників) члени: селянські госп. фарми і т. п.	1. Б. с. пр. мяса	1. Різні 2. Холодільні 3. Беконярні 4. Фабрики консерв 5. Масарні 6 Гарбарні і т. д.	1. Торг. мясн. продуктів
2. С. прод. зерна члени: селянські госп. фарми плянтації і т. п.	2. Б. с. пр. зерна	1. Шпихлірі 2. Млини 3. Пекарні 4. Броварні 5. Дріжджарні 6 Крохмальні 7. Олійні 8. Цукроварні 9. Механічні варст. слюсарс. 10. Відливні металів 11 Фабр. сіл.-госп. машин і т. д.	2. Торг. спож.
3. С. прод. городовини і садовини члени: власники: огородів, садів, плянтацій	3. Б. с. пр. огородовини і садовини	1. Сади, огороди, плянтації 2. Сушарні 3. Консервні фабрики 4. Винярні 5. Оцтарні і т. д.	
4. С. прод. льну, конопель, вовни члени: прод. льну, конопель, вовни	4. Б. с. пр. льну, конопель і вовни	1. Чесальні 2. Фарбярні 3. Прядільні 4. Ткальні 5. Викінчальні і т. д.	3. Торг. блав. товарами
5. С. власників нафт. теренів члени: власники: копалень, теренів, теренів майб. наф. родовищ	5. Б. с. вл. нафт. терен.	1. Ґеольоґічні бюра 2. Копальні 3. Рафінерії 4. Хемічні фарбярні 5. Механіч. варстати слюсар.	4. Торг. нафт. бенз. фарб. і хемікалій.
6. С. Мінеральн. пром. члени: власники мінеральних родовищ	6. Б. с. мінераль. пр.	1. Цегольні 2. Дахівкарні 3. Вапняні печі 4. Ґіпсові печі 5. Торфярні 6. Копальні вугля 7. Цементівні 8. Ґути шкляні 9. Керамічні варстати і т. д.	5. Торг. будів. матеріял.
7. С. деревного пром. члени: власники лісових обектів	7. Б. с. дер. промислу	1. Тартаки 2. Фабрики меблів 3. Фабрики будів. матеріялів 4. Фабрики целюльози 5. Папірні 6 Ґалянтер. варстати	
8. С. варстатів народнього мистецтва	8 Б. с. нар. мистецтва	1. Килим. варстати 2. Вишивк. варстати 3. За'авк. варстати 4. Різбар. варстати 5. Керамін варстати	6 Торг. ґалянтерією

Інж. Юрій Яців.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі. АДРЕСА Львів, Ринок 10.

По широкому світі.

— У Льокарно почались наради міжнародного конґресу мира. Почесним предсідником конґресу вибрали президента Швайцарії Мотту, а провідником конґресу Ескадіє.

— На запрошення шведського короля у Стокгольмі відбудеться 6. і 7. ц. м. конференція міністрів закорд. справ скандинавських держав: Швеції, Данії, Норвеґії і Фінляндії.

— У Мадрасі й Агра в Індіях дійшло до бійки між індійцями і мусулманами. Один убитий, а 10 ранених.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, І. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 34-?

— **Приймаю адміністрації реальностей.** Ігнат, Львів, Куркова 24. 202 8-10

— **Найкраще** випраний ковнірець тільки в українській пральні „Брін", вул. Бляхарська **21.** 18-20 2—?

— **Повідомляємо** всіх наших відборців, що з днем 3. вересня ц. р. ми примушені піднести ціни наших свічок (всі сорти) 15 сот. на 1 кґ. тому, що подорожіли сирівці. — **Фабрика свічок „КЕРОС".** 254

— **Хто підлягає обезпеченню?** Міністерство суспільної опіки вияснило, що особи, затруднені у працедавців як бони, учительки й корепетитори, підлягають обовязкові обезпечення в характері умових робітників. Щодо кооператив, то цьому обовязкові не підлягають члени управи, які не находяться у відношенні праці, залежної від кооперативи.

— **Нова ціна цукру.** Дня 1. ц. м. оголошено у „Вістнику Законів" розпорядок міністерства скарбу, що вводить знижену ціну на цукор. Найвищу ціну цукру, побирану цукроварнями за цукор продаваний на внутрішньому ринку, устійнено на 80 зол. 50 сот. за квінтал білого кришталу льоко вагон відбірна стація. В тій ціні міститься вже кошт опакування й оплата на фонд праці. До цієї ціни треба дочислити акцизну оплату й обороговий податок, що остаточно дає ціну 1.25 зол. за 1 кг. цукру. Більше брати за цукор не вільно.

— **Пошесть червінки в Кремянеччині** шириться дальше й осягнула 1.400 випадки занедужань. Протиділання санітарної влади показалось безуспішним, хоча м. і. заборонено ярмарки, торги, відпусти і збірні врочистости.

— **500 осіб у Картуській Березі.** Із санаційних джерел зачувати, що в Картуській Березі є увязнених 500 осіб. В останніх днях піддано всіх увязнених дактильоскопійним дослідам.

— **Який буде вересень?** На основі метеорольогічних прогноз у першій декаді (до 10. вересня) буде переважно хмарно з льокальними дощами. Легким захмаренням буде визначатися друга декада, при тому назагал тепла. В третій декаді захмарення буде більше, денеде дощі. Назагал вересень заповідається досить погідний і теплий.

— **Нові чекові бляжети ПКО.** У звязку із введенням з днем 1. ц. м. в життя оплат при надаванні переказів Почтової Каси Ощадности міністерство почт і телеграфів розпорядило, щоби вплати приймали почтові уряди на нових бляжетах, що мають рубрику на вписування конта на доказах вплати і впису. Бляжетів П.К.О. без тих рубрик не вільно приймати.

— **Проти обнижки платень.** Копальняні робітники в Бориславі та Дрогобичі запротестували проти обнижки платень. — Збірна умова робітників з працедавцями минула 31. серпня ц. р.

— **Робітники заняли рафінерію.** На днях замкнено в Бориславі „Бориславську Рафінерію". 14 робітників заняло рафінерію, щоби так одержати від дирекції запевнення, що небаром прийме їх знову до праці.

— **Кінь зїв гроші.** В Хобжанах пов. Сандомир торговці безрогами зґодили у одного господаря штуку за 80 зол. і зараз заплатили. На це надійшла теща господаря, уневажнила продажу, бо ціна була для неї за низька і віддавши ґандлярам гроші, зажадала звороту безроги. Ґандлярі на це зґодилися, але вона кинула їм паперові гроші на віз. В цю мить лошак вхопив зубами банкноти і почав гризти. Вирвали йому тільки останки грошей без вартости.

— **Заборонені часописи.** Міністерство внутрішніх справ відобрало дебіт у Польщі таким заграничним часописам: „Трудова Україна" (Прага), „Українське Слово" (Ужгород), „Нове Життє" (Париж), „Наш Курер" (Париж) і „Гельфер" (Париж).

— **Львівська хроніка.** Жінка, яка скочила при вул. Пелчинській з III. поверха, називається А. Ковалевська, 23-літня кравчиня. Причиною самогубства — нещаслива любов. — При вул. Сенявській напилася йодини 18-літня безробітна Марія Качановська. Причиною теж нещаслива любов.

— **Краєва хроніка.** У Горожанці (п.Підгайці) на приходстві застрілився брат пароха С. Пелчавський. — В Сокільниках пов. Львів 27-літній Ян Яворський, що мав відсиджувати кару 2-літньої вязниці, відобрав собі життя, стягнувши на себе при помочі дроту електричний струм. — В Мізушинцях пов. Кремянець 61-літній Іван Грицаюк згинув від вибуху гранати, знайденої з часів світової війни.

— **За побиття вояків.** Військова прокуратура в Перемишлі зладила акт обвинувачення проти поручника Міхаляка та двох старшин і 29-х підстаршин за побиття вояків 2. артилерійського полку.

— **Латинка в Японії.** За прикладом Туреччини Японія вводить у себе також латинське письмо замість дуже трудного японського. Токійський парлямент приняв, не зважаючи на протест консерватистів, закон про введення латинської азбуки і на днях відбувся в Токіо іспит перших учеників, що згадані вправи написали латинськими буквами. Покищо наука латинського письма буде тільки в школах, однак згодом, впродовж кількох років, латинка буде заведена в цілій державі.

— **Памятник на горі Шипці.** 25. серпня ц. р. у присутности короля Бориса, членів уряду, і 100-тисячної юрби народу відбулося святочне відслонення памятника „Свободи" на горі Шипці. В середині памятника збудовано церкву і музей. До церкви перенесено тлінні останки полеглих вояків у крівавих боях болгарів з турками на горі Шипці.

— **Мері Пікфорд погодилась з Дуглясом Фербенксом.** Фільмова зірка Мері Пікфорд заявила журналістам, що погодилася зі своїм чоловіком, відомим фільмовим артистом Дуглясом Фербенксом. Фербенкс знову живе у віллі Пікфері, яка є власністю Мері.

— **Ріжні вістки.** У Туреччині відсвяткували „день воздушної фльоти". Прихильники подарували урядові 26 літаків. В Анкарі будують фабрику ґазових масок. — Сер Остен Чемберлен прибув до Канн з дружиною, звідкіля іде на прогульку яхтом свого приятеля по Середземнім Морі. — В 1935 р. ген. Веґан іде на емеритуру. На його місце прийдуть ґенерали Ґюре і Дюфе. — Єпископ Гудсону подарував папі евангеліє перекладене на мову ескімосів і видруковане в Манітобі. — През. Рузвельт висилає Нормана Дейвіса до Льондону на переговори з англійським урядом у справі морських зброєнь.

— **Німецькі жиди протестують** проти бойкоту. „Союз національно-німецьких жидів" під проводом д-ра Макса Навмана енерґійно протестує проти резолюції жидівської европейської конференції в Женеві продовжувати бойкот Німеччини. Зате жидівська преса називає М. Навмана запроданцем і шкідником свого народу.

— **Про жахливу подію** повідомляють з Порторе, купелевої місцевости, недалеко югославянського порту Реки. 16-літня учениця з Любляни, Зорка Прінц, переплила яких 30 метрів поза охоронну сітку, яка окружає місце, призначене до купелі з огляду на небезпеку від акул, яких в Адрійському морі є багато. Нараз роздався страшний крик молодої пливачки, й інші особи, що купалися перед сіткою, побачили величезного акулу, як ухопив пащею дівчину до половини. Якийсь час видко було на поверхні води хвіст і хребетні плавці страшної потвори, опісля акула щез разом з дівчиною. Коли рятункове човно доплило на місце страшної події, знайшло тільки велику криваву пляму, що розпливалася на хвилях.

— **Боротьба двох суперників.** Робітник Раймон Шампенуа трьома вистрілами зранив мурина Ромена Жермена за любку Пірету Ґрен. Мурин Жермен мав любку Пірету Ґрен, в якій залюбився робітник Шампенуа. Пірета покинула мурина. Тоді мурин заявив своєму щасливому суперникові, що залишить його в спокою, коли він заплатить муринові 4 тисячі франків. І дійсно залюблений Шампенуа виплатив муринові 3.000 франків. Одначе Жермен далі переслідував Пірету і намовляв її покинути Шампенуа. Пірета відмовилася, тоді мурин став погрожувати робітникові вбивством. Загніваний Шампенуа схопив за револьвер і тяжко зранив його.

— **Музей Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові,** вул. Чарнецького 24, мав у місяці серпні 75 катальоґових чисел приросту до ч. 24670 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 24 (головно княжа доба із збірки Л. Чайковського), побутова старовина 1, історичні памятки 5, етнографія 33 (переважно гуцульщина), видівки топографічні 14, альбоми репродукцій 3, фотографії 62 (переважно портретові), монети 94, банкноти 110, медаль 1, жетони 2, печатка ткацького цеху 1, фотокліші 3. Жертводавцями були пп.: т-во „Бандурист" у Львові, о. рект. А. Бойчук, Ґела С., Ґнаф М., Зінько Д., проф. Кіт М., Костюк М., Кривошия В., д-р Левицький В., учит. Ляхович С., Липка О., д-р Миколаєвич Р., д-р Маркевич М., ред. „Нової Хати", Ніжанковський Т. Ольшанський Л., д-р Огоновський В., Пахолок І., д-р Полянський Ю., Пачовський М., Сідзінський І., радн. Сопотницький О., д-р Федів І. та спадщина по радн. Л. Чайковськім. Управа Музею складає всім щиру подяку. Відвідувачів було 102, в тім одна шкільна прогулька. Музей відчинений щодня від 8—13, в неділі й свята від 10—12.

— **Справлення помилок.** У передучорашньому числі „Діла", в статті д-ра Я. Пастернака п. н.: „Нові археольогічні нахідки", треба справити імя д-р М. Сушко на **д-р М. Смішко** та Крилівська гора на **Крилоська гора.**

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дарія Сосенко, абсольвентка фільософії, член католицьких товариств, померла дня 23. серпня ц. р. в домі родичів в Конюхах. В. Їй П.

Микола Сивуляк, ем. професор гімназії у Львові, член москвофільських установ помер 2. ц. м. у 88. році життя. Похорон відбудеться 4. ц. м. в год. 3. попол. з Успенської церкви на Личаківський цвинтар.

Дописи.

КАЛУЩИНА.

Арешти і звільнення. Зпоміж арештованих у половині червня й в липні ц. р. в Калуші та в повіті двох, а саме Петра Миговича, директора Повіт. Союзу Кооператив і голову філії „Просвіти" та Івана Короля, урядовця філії „Просвіти", вислали до Берези Картузької, девять, а саме Бартко, Люпуль В., Марчак, Микула, Мацюк, Мельничук, Климишин, інж. Підлісецький і Петик сидять іще в слідчому арешті у Станиславові, решту звільнили.

Дитячі садки. З початком ферій заходами „Рідної Школи" і „Союзу Українок" відкрито низку дитячих садків у Калуші і в повіті. В половині липня влада закрила майже всі садки і щойно на кількакратну інтервенцію дозволила їх декуди привернути. Заборону ведення садків задержало староство надалі в Хотіні, Кадобнім, Бережниці і Болехові. В Хотіні й Підгорках садки відсвяткували з великим успіхом „Свята Матері", які приготовлюються також і по інших місцевостях.

З імпрез. Дня 5. 8. ц. р. молодь, згуртована в тут. КАУМ-і, відіграла в Нар. Домі сценічну картину п. н. „Фабіоля". — Дня 12. 8. відбувся фестин „Рідної Школи", який улаштовано частинно на площі „У. Банку", частинно у салі Нар. Дому з причини дощу. — Заповіджений на день 16. 8. концерт хору львівських теольоґів, на який вибиралось багато місцевих і позамісцевих громадян, відкликано.

Як це назвати? Кооператива „Поміч" у Войнилові веде проти урядовця почти екзекуцію через заняття платні. Заняту коморником у Дирекції Почт і Телеграфів у Львові частину поборів того урядовця кооператива фактично кілька місяців діставала. Опісля висилка дальших рат припинилася, хоч цілої квоти далеко ще не сплачено. На висланий в українській мові урґенс Дирекція відповіла, що цієї мови не розуміє (!), а на запит кооперативи, вже згідно з бажанням у польській мові, дістала вона замість конкретної відповіли, а радше вияснення, зазив заплатити 3 зол. 30 сот., з тим, що щойно тоді Дирекція перешле відповідь... А тимчасом від висилки останньої рати минає вже більше ніж пів року. Чиж треба додавати, що така поведінка Дирекції наражує кооперативу на страти? А повтім є вона прекрасним прикладом до наслідування для нижчих почтових органів...

—o—

СПОРТ.

КРАЄВІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ.

В днях 1. і 2. вересня відбулися на площі Сокола-Батька краєві легкоатлетичні змагання, які пройшли якнайкраще удачно під кожним оглядом. Навіть традиційний вже дощ і зимно оминули цим разом організаторів змагань, так що біжня була суха й тимсамим висліди кращі.

На цьогорічних краєвих змаганнях упало сім нових рекордів, пять мужеських і два жіночі. Це небуденний успіх, бо свідчить про солідну підготовчу працю змагунів і змагунок. У противенстві до минулого року кращі осяги мали тепер мужчини. Відрадним явищем була теж збільшена участь публики, що свідчить про зріст зацікавлення легкою атлетикою.

Святочне відкриття змагань почалося в суботу в год. 16. піднесенням прапорів, привітом заст. голови У. С. С. інж. Зубенка та дефілядою змагунів перед Спортовою Радою У. С. С.

Технічні висліди в обох днях такі:

Конкуренції жінок:

Біг на 60 м.: 1) Орися (Плай) 8.5, 2) Ніжанковська (Стріла) 8.5, грудьми за першою, 3) Чаківська (Плай) 8.6.

Біг на 100 м.: 1) Орися (Плай) 14.8, 2) Якубів (У.С. С.К.) грудьми за першою, 3) Чаківська (Плай).

Біг на 200 м.: 1) Якубів (УССК) 30.5 **(новий укра-** **їнський рекорд),** 2) Чаківська (Плай) 32.9, 3) Залізняк (Плай).

Біг 800 м.: 1) Повзанюк (Тризуб) 2.49,1 **(новий ре-** **корд),** 2) Якубів 2 м. 55.2 сек., 3) Свенціцька.

Скок удовжінь з місця: 1) Орися 2.085 м., 2) Ніжан- ковська 2.35 м., 3) Соколовська (УССК) 2.03 м.

Скок увисочінь: 1) Гриців (Сокіл-Перемишль) 1.29 м., 2) Чаківська 1.24 м., 3) Орися 1.18,5 м.

Скок удовжінь: 1) Орися 4.55 м., 2) Чаківська 4.08 м., 3) Ніжанковська 4.02 м.

Мет диском: 1) Ніжанковська 26.02 м., 2) Гусар (Беркут-Перемишль) 24.56 м., 3) Гриців (Сокіл-Пере- мишль) 24.32 м.

Мет кулею: 1) Ніжанковська 8.96 м., 2) Чаківська 8.59 м., 3) Гриців 8.40 м.

Гінці 4 × 100: 1) Плай 1 м. 04.8 сек. (у складі: Фір- ман, Коберська, Залізняк, Орися).

Конкуренції мужчин.

Біг 100 м.: 1) Петріна (Сокіл-Стрий) 12.1, 2) Захар- ків (УССК) 12.4, 3) Сліпко.

400 м.: 1) Рак Роман (Черник) 56.9, 2) Сліпко (Чер- ник) 57.2, 3) Козачок (Сокіл-Б.).

1.500 м.: 1) Савчак (УССК-Стан.) 4 м. 24.7 сек. (по- **бив свій власний рекорд!),** 2) Чорний (Плай) 4 м. 33.4 (осяг також кращий від рекорду), 3) Сліпко (Черник).

10.000 км.: 1) Матвійчук (УССК) 36 м. 12.8 сек. **(но- вий рекорд),** 2) Добрянський (Плай) 36 м. 19,8 сек., 3) Полотнюк (Черник). Савчак відступив по 14 окру- женні!

5.000 км.: 1) Чорний (Плай) 17 м. 26.9 сек. **(новий рекорд),** 2) Добрянський 17 м. 28.1 сек., 3) Полотнюк.

800 м.: 1) Савчак 2.09 (новий рекорд!), 2) Сліпко 3) Маруняк.

200 м.: 1) Рак Роман 25.9, 2) Захарків, 3) Сліпко.

Гінці 4 × 100: 1) Черник (у складі: Рогоза, Сліп- ко, Рожанковський, Рак Р.) 50 сек., 2) Сокіл-Батько 50.3 (Семенюк, Козачок, Рак Яр., Гавур).

4 × 400: 1) Черник 4 м., 2) УССК 4.08, 3) Плай.

Скок удовжінь: 1) Захарків (УССК) 6 м. 22, 2) Пе- тріна (Сокіл-Стрий) 5.96 м., 3) Рак Ром. (Черник).

Скок увисочінь: 1) Щербицький (УССК) 1.61 м., 2) Бойцун (Плай) 1.59 м., 3) Рак Ром. 1.56 м.

Трискок: 1) Рак Ром. 11.49 м., 2) Шерстило 11.10 м., 3) Петріна.

Скок із жердкою: 1) Козачок (С.-Б.) 2.80 м., 2) Ковак (С.-Стрий) 2.80 м., 3) Маруняк (УССК).

Мет диском: 1) Семенюк (С.-Б.) 34.61 м., 2) Круль (УССК) 34.13, 3) Гнатейко (УССК) 33.89 м.

Мет кулею: 1) Круль (УССК), 11.90 м., 2) Семе- нюк, 3) Гнатейко.

Мет ратищем: 1) Семенюк (С.-Б.) 50.41 м. **новий рекорд),** 2) Гнатейко 42 м., 3) Матвійчук 41.62 м.

В дружиновій мужеській конкуренції переміг Чер- ник 32 точки перед УССК-ом 30 т., Соколом-Батьком і Соколом-Стрий.

В жіночій дружиновій конкуренції перше місце припало безконкуренційно Плаєві.

По змаганнях вручив заст. голови У. С. С. інж. Зу- бенко побідній дружині Черника мандрівну нагороду української кооперації, і жіночій дружині Плаю наго- роду, фундовану „Союзом Українок". Пізно вечором розходилися глядачі й змагуни додому, вдоволені справді гарним ходом змагань.

ЛЬВІВ — ПЕРЕМИШЛЬ 3:2.

Міжмістові змагання у відбиванці принесли пере- могу дружині Львова, по важкій грі у пятьох грайках. Перемишль дуже мило розчарував і міг виграти.

МИСТЕЦТВА У. С. С.

ЧОРТКІВЩИНА.

Чайка — Хортиця (Борщів) 3:1 (1:1).

Чайка грає майже ввесь час у десятку, бо один її змагун на самому початку звихнув ногу, так, що мусів зійти з грища. Та проте Чайка переважала і виграла заслужено. Обі дружини технічно слабі.

СТАНИСЛАВІВЩИНА.

26. 8. У. С. К. (Стан.) — Сокіл (Богород.) 3:1 (1:1).
28. 8. У. С. К. — Сокіл 2:1 (2:0).
У. С. К. — Чайка (Товмач) 2:1 (1:0).

Станиславівський У. С. К. розіграв цілу низку то- вариських змагань, до яких виставив зовсім відмоло- джену дружину. Експеримент показався зовсім удач- ний, бо молоді грачі мають не тільки велику дозу амбі- ції, але й відповідне технічне опанування і тактичне знання. В той спосіб повинні поступати всі інші наші дружини копаного мяча і виховувати собі власний на- рибок, замість розбиватися за грачами по чужих клюбах.

ГАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА і МУЖЕСЬКА У ВЕЛИ- КІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає Ф-ма **ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів. ч. 4** 1/78

НОВИЙ УСПІХ УЖГОРОДСЬКОЇ „РУСИ"

С. К. „Русь" — Ч. С. К. Кошиці 5:0 (3:0).

Перші змагання за мистецтво дивізії відбулися в Ужгороді 26. м. м. і закінчились заслуженою пере- могою домашніх. Перевага „Руси" була така сильна, що воротар Бокшай стояв увесь час безчинно. Голі для „Руси" стріляли: Криж 3, Кобзяр і Суховський по од- ному.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, місячник. Зміст 9-го (21) числа: І. Огієнко: Сполучення підрядного прикметникового ре- чення з головним (котрий — який — що). Я. Мандюко- ва: Українська жінка й рідна мова. І. Огієнко: Член в українській мові, історично-порівняльний нарис. І. Ко- ровицький: Незнаний вірш кінця XVI. в. І. Огієнко: Іс- торія української літературної мови, короткий науко- во-популярний огляд. Ст. Сірополко: До шкільної тер- мінольоґії. І. Ковалик: Функції дієслівних приростків в українській мові, семантично-синтаксичний нарис. о. Д. Йосифович: Іменники жіночого роду на -иця. В. Вино- городський: Ще про „літнище". Є. Пеленський: Бібліо- ографія укр. мовознавчої бібліографії. о. Ю. Кміт, М. Єрмолаїв, М. Туркевич, П. Кривоносюк: Замітки про о- кремі слова. Кукіль у житі, терапія літературної мови. Дописи Прихильників рідної мови. Бібліографія нових праць для вивчення української мови. Огляд мовних журналів. Розділ для самоуків і дітей „Рідне Слово", Початкова Граматика української літературної мови.

ДЗВІНОЧОК, часопис для українських дітей. Ч. 35 за вересень 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа 5. IX. год. 7·30 веч. „Товаріш".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Дівчата в одностроях".

Театр Ріжнородностей.
Середа, 5. IX. год. 7·30 веч. „Колиб я хотіла".
Четвер, 6. IX. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище".

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту).
У вівторок дві вистави: в год. 4·15 попол. і в год. 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Маркіза Йорісака" (Битва).
АТЛЯНТИК: „Люди в білих одягах".
ВАНДА: „Жебрак з Багдаду" і ревія.
КАСІНО: „Сини пустині" (Фліп і Флап).
КОЛІСЕЙ: „Невідомий виновник" і ревія".
КОПЕРНИК: „Чібі" (віденська комедія), „Баль білих ліжечок" (із Містенгет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Останній з Ґоловевих" (на осн. Всев. Ґаршіна) та ревія.
МІРАЖ: „Ярмарок серць".
МУЗА: „Сьогодні живемо!"
ПАН: „Здобути тебе мушу" і додатки.
ПАЛЯС: „Князь Аркадії".
ПАСАЖ: „Великоміські тіни" та ревія
РАЙ: „Олівер Твіст".
СВІТ: „Ніч кохання" (Джозе Мохіка), „Вязень із Каєни".
СОНЦЕ: „Острів пропавших душ" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Серце волоцюги" і ревія „Весела Циганерія".
ХИМЕРА: „Жінка під контролею".
УТІХА: „Вулиця" (Сільва Сідней) і ревія.

Закордонне радіо.

Вівторок, 4. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·55 Ісляндські мельодії, 20·15, 21·10 Концерт, **Братислава** (298,8) 20·10 Бетовен (фортепян), **Прага** (470,2) 12·30 Концерт, **Париж** (1649) 12·00 Концерт симф. оркестри, 20·00 „Ревізор" пєса Гоголя, **Білгород** (439,8) 12·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт, **Гайльсберг** (291) 20·10 Симфонія ч. 3. Брікнера, 21·00 Класичні арії, **Будапешт** (549,5) 18·45 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 11·30 Камер. оркестра, **Рим** (420,8) 13·05 Легка музика, 20·45 Концерт.

Середа, 5. вересня 1934.

Відень (506,8) 17·35 Вокальний концерт, **Братислава** (298, 8) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 14·05 Популярні пісні, **Париж** (1649) 20·45 Фестіваль фр. музики, **Білгород** (439,8) 12·05 Оп. й нар. музика, 18·30 Пісоньки, **Любляна** (569,3) 20·00 Оп. ресіталь, 21·20 Вок. квартет, **Берлін** (356,7) 21·00 Нові радіосуїти, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 15·15 Діточі пісоньки, **Ляйпціґ** (382,2) 15·00 Пісні й фортепян, **Мінхен** (405,4) 21·00 „Дес Левенерваxен" оп. Брандля, **Будапешт** (549,5) 13·30 Циг. орхестра, 18·20 Спів, **Міляно** (368,6) 21·30 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 20·45 „Мадонна Орета" муз. ком. Річітелія.

Львівське радіо.

Вівторок, 4. вересня 1934.

6·45–7·40 Ранішня авдиція, 7·40 Програма „Веселої Трійки", 7·50 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу. 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 12·75, 13·05 Листи від дітей, 13·00 Полудневий денник, 15·30 Експортові вісти, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, 16·45 Скринька ПКО, 17·00 Камеральний концерт, 17·25 Куток мови, 17·35 Пісні в супр. фортепяну (Ґутовська, сопран), 17·50 Техн. скринька, 18·00 Сільва рерум і мистецьке життя, 18·05 Театр. фейл., 18·15 Форт. ресіталь, 18·45 Авд. в честь жид. поета Бялика, 19·05, 19·30 Концерт Еріянового хору, 19·20 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00, 21·40 Предлекція про оп. „Джоконда"; оп. Понхіелія „Джоконда" (з гр. пл.), 21·25 Веч. денник, як працюємо?, 23·05 Рекламовий концерт.

Середа, 5. вересня 1934.

6·45 Ранішня авдиція, 7·50, 22·00 Рекламовий концерт, 11·57 Сигн. часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Стилізовані танці (гр. пл.). 15·30 Експорт, 15·35 Економічні вістки, збіжева біржа, 15·45 Пять хвилин вітру від моря, 15·50 Театральні справи, 16·00 Божий співець — Фр. Шуберт (муз. монографія), 16·45 Для старших дітей: „Дім великий як світ", 17·00 Віольончеля, 17·25 Гриби — приятелі, гриби — вороги, 17·35 Один день у шпиталі Червоного Хреста. 17·55 Спортовий порадник, 18·05 Наука стенографії, 18·20 Камер. концерт, 18·45 Господарський розвиток півн.-сх. земель, 19·00, 19·30 Легка музика, спів, 19·10 Актуальна балачка, 19·50, 19·56 Спортові вістки, 20·00 Літер. авд. 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт. 21·30 Артизм індивідуальний і артизм маси, 21·40 Спів, 22·15 Джезові співаки (гр. пл.), 23·05 Танкова музика.

†

За спокій душі бл. п.

Д-ра Ярослава Кулачковського

директора „Дністра"

відправиться в пятницю 7-го ц. м. в год. 8-ій рано в Церкві Успенія Прсв. Богородиці поминальне Богослуження разом з Панахидою, — на яке запрошує

Дирекція „Дністра".

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.17 1/4 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·—, Париж 34·87 і пів, Берлін 207·50, Цюріх 172·53, Амстердам 357·95, Прага 21·96, Італія 45·30, Нюйорк-кабель 5·30 3/4, Нюйорк чеки без трансакцій.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 3. вересня ц. р. в приводу стриманої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

		льоко Львів	
1 л.	молока	0·14	зол
1 л.	сметани	0·60	„
1 к.	яєць	2·40	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло стримана, попит легко оживлений, на молоко і сметану звижкова, на яйця звижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 4. вересня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

Курята і кури	пріма	за 1 кг.	0·90	зол
„ „	II кл.	„	0·85	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I класа	„	0·80	„
„	II „	„	0·65	„
Індики	I „	„	0·95	„
„	II „	„	0·70	„

Тенденція спокійна.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФУТРО, БОБРИ, в дуже доброму стані продам оказійно Петро Гладій, Львів, Пястів 12. II пов. 238 2–5

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ І. Гіршпрунґа Личаківська 34, телефон 26-78. Вписи на однорічний торговельний курс, як також пятимісячний курс книговодства враз із писанням на машинах і стенографією відбуваються щодня від год. 10—12 і від 4–6. 24/22 6–6

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт", Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 22–?

ЖІНОЧА ПРОМИСЛОВА КООПЕРАТИВА „ТРУД" у Львові, Ринок ч. 39 уладжує двомісячні **курси: 1. Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. **2. Крою і шиття білля** від 1. X. учить п. Оля Вовняк. **3. Модиярства** учить п. Міна Дрогомірецька. **4. Ручного трикотарства** від 1. X., учить п. Клявда Кордуба. **5. Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX. учить п. Ольга Пеленська-Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду", Львів, Ринок ч. 39 I. пов. 223 2–?

ВУГОЛЬ. — Калитяк, Байки 14, тел. 38-24 Станиславів, Кодійова 2. 204 5–30

ЕНЕРГІЙНИЙ ЗАСТУПНИК на косметичні вироби, впроваджений в українських кооперативах — може зложити оферти з поданням референцій до бюра Східних Торгів під „Косметика". 253 1–1

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА

Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 55-50

ВЕРНУЛАСЯ. 218 2–3

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.